

foto: Marjel Neefjes

Ton Duffhues:

Boeren leveren waarde(n)

In de jaren vijftig, zestig werden boerderijen uit de dorpskern geplaatst, memoreert Ton Duffhues, coördinator Landbouw en Samenleving bij ZLTO. 'Dat heeft geleid tot extra vervreemding tussen burgers en de agrarische sector. Nu zie je gelukkig een tegenbeweging: boeren en burgers raken weer meer geïntegreerd, de agrarische sector is geen besloten cultuur meer. Om die beweging te versterken, moeten boeren duidelijk maken wat hun waarde is voor de samenleving.'

Wat is die waarde dan? In het project "Waarden van het Land" gingen Duffhues en zijn twee projectpartners in gesprek met groepen jonge boeren. 'Velen hadden nog nooit concreet over hun waarden nagedacht, laat staan dat ze er met elkaar over hadden gesproken.' In het boekje "Wie wil er nog boeren in Nederland?" is te lezen hoe die waardendiscussie boeiende gesprekken opleverde. En dat er gelukkig nog vele (ook jonge) boeren zijn die niets liever willen dan blijven boeren.

Stabiele factor

Volgens Duffhues kan de agrarische sector een belangrijke stabiele factor zijn in een maatschappij in ontwikkeling. 'Daarvoor hoeven we echt niet alle moderniteiten af te wijzen. Maar we werken wel aan een

essentiële waarde: de zorg voor goed en voldoende voedsel.' Intussen worstelt de sector met het beleid. 'Er staan veranderingen op stapel in het EU-beleid. Worden we overgeleverd aan de vrije markt? Inmiddels is duidelijk dat die niet heilig is. De sector vindt het zeker niet wenselijk – en dat niet alleen uit eigenbelang, maar ook vanwege de voedselzekerheid. Niet dat we terug willen naar volledige bescherming door de overheid. Nee, die bescherming van de overheid – eigenlijk van de hele samenleving – moeten we verdienen. En dan komen we weer op die waarden die we moeten koesteren.'

Jonge boeren zijn zich vaak niet bewust van hun waarde voor de samenleving. Dat ze voedsel produceren vinden ze

vanzelfsprekend. En tegenwoordig komen er steeds meer waarden bij: zorg, recreatie, educatie, energievoorziening, natuur. Duffhues: 'De boeren zijn de afgelopen tien, vijftien jaar die verscheidenheid door verbreding steeds meer gaan accepteren. Het traditionele beeld van een behoudende agrarische sector klopt niet meer. Vooral jonge boeren kunnen die omslag maken.'

Velen hadden nog nooit concreet over hun waarden nagedacht

Maar diversiteit en verbreding vragen om een andere houding en reflectie op persoonlijke waarden. Een boer moet verbindingen aangaan met andere boeren en soms ook met maatschappelijke organisaties of marktpartijen. Dat kan een supermarkt zijn, een energiebedrijf of een zorginstelling. En dat gebeurt al volop!

Geen donkere wolken

Duffhues wil dan ook een tegenwicht bieden tegen de donkere wolken die de media schilderen als het over de agrarische sector gaat. Het succes van "Boer zoekt vrouw" heeft maar een klein aspect van de negatieve beeldvorming bijgesteld, vindt hij. 'Er is door dat programma meer sympathie gekomen voor de boer als mens. Maar we zijn niets wijzer geworden over de rol van de boer in de voedselproductie en zijn bijdrage aan bijvoorbeeld gezondheidszorg en natuurkwaliteit. Wat dat betreft is boerderij-educatie een beter middel om de relatie tussen boeren en burgers te versterken.'

'Je kunt tegenwoordig niet meer toe met de kennis die je van thuis en je opleiding hebt meegekregen', vindt Duffhues. 'Je hebt andere competenties nodig als moderne boer, vooral sociale vaardigheden. Dat werkt door naar de opleidingen en de boerenorganisaties. Docenten en kaderleden moeten ook hun focus verleggen van overheidsbeleid en technische resultaten naar markt en samenleving, naar integrale duurzaamheid. Ze moeten discussies aanzwengelen over al die belangrijke waarden die boeren de markt en de samenleving te bieden hebben.' En dan? Dan zijn er genoeg jongeren die nog willen boeren in Nederland, daar maakt Duffhues zich helemaal geen zorgen over.

Het boekje 'Wie wil er nog boeren in Nederland' is (gratis) te bestellen via post@najk.nl of info@zltto.nl.